

Notitie

Ecologische quickscan
Stroovledder 17 te Dwingeloo

Notitie

Door: Tjitske Wiersma
Onderwerp: Ecologische quickscan Stroovledder 17 te Dwingeloo
Datum: 24 maart 2011
Ons kenmerk: P11064
Status: Concept

Aanleiding en doel

Men is voornemens één en mogelijk twee (delen van) schuren langs de Stroovledder 17 te Dwingeloo te slopen, om plaats te maken voor groepsaccommodaties. De helft van de eerste schuur wordt zeker gesloopt. Van de tweede schuur is dit minder zeker. Mogelijk worden hiervan de muren gehandhaafd. Een deel van deze schuur is al ingericht als groepsaccommodatie. In figuur 1 is het plangebied weergegeven.

Figuur 1. Luchtfoto van de twee te slopen schuren, in rood weergegeven (Bron: Google Earth).

In verband met de in 2002 in werking getreden Flora- en faunawet, moet voorafgaand aan een ruimtelijke ingreep getoetst worden of er door de ingreep negatieve effecten op beschermde planten- en diersoorten te verwachten zijn. Het plangebied is op korte afstand gelegen van het Natura 2000-gebied Dwingelderveld. Deze quickscan toetst de ingreep met nadruk niet aan de Natuurbeschermingswet, maar enkel aan de Flora- en faunawet.

Deze notitie geeft weer of het plangebied potentie biedt voor beschermde flora en/of fauna, en zo ja, voor welke soorten. Vervolgens wordt een inschatting gemaakt of er door de ingreep schadelijke effecten te verwachten zijn op deze soorten. Wanneer negatieve effecten met eenvoudige maatregelen voorkomen kunnen

worden, worden deze besproken. Tenslotte wordt een duidelijk advies opgenomen over de te nemen vervolgstappen. Soms is een aanvullend onderzoek naar beschermde soorten noodzakelijk om de effecten en eventuele mitigerende of compenserende maatregelen te kunnen bepalen.

Wettelijk kader

De Nederlandse natuurwetgeving is gebaseerd op de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn. De soortbescherming is hierbij uitgewerkt in de Flora- en faunawet. Deze wet verbiedt, onder andere, het schaden van beschermde planten- en diersoorten en hun functionele leefomgeving door ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. De verbodsbepalingen gelden overal in Nederland en ongeacht het type of de omvang van de werkzaamheden of activiteiten die uitgevoerd worden.

Er worden in de Flora- en faunawet vier verschillende beschermingsniveaus gehanteerd, van een lichte bescherming tot een zeer strikte bescherming. Voor soorten met een lichte bescherming geldt een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen. Van deze soorten volstaat een inschatting van het voorkomen, en een aangepaste manier van werken kan schade aan deze soorten beperken. Voor middelzwaar en strikt beschermde soorten geldt dit niet. Het gaat hierbij om een beperkt aantal planten- en diersoorten waarvoor voorafgaand aan de werkzaamheden bepaald moet worden welke functie het plangebied heeft voor de soort. Wanneer vaste verblijfplaatsen van een middelzwaar of strikt beschermde soort worden vermoed, zal vaak aanvullend onderzoek nodig zijn om meer duidelijkheid te krijgen.

Broedende vogels genieten eveneens een strikte bescherming, ongeacht de soort. Bovendien zijn de nesten van een beperkt aantal soorten het hele jaar rond beschermd. Het gaat hierbij om soorten als Gierzwaluw, Huismus en de meeste roofvogels en uilen.

Methode

Op 24 maart 2011 is ter plaatse een ecologische verkenning uitgevoerd. Daarbij is gelet op de aanwezigheid van beschermde flora en fauna. Daarnaast zijn inschattingen gemaakt van het voorkomen van beschermde soorten op basis van terreinkenmerken. Voor de beschikbare verspreidingsgegevens zijn de meest actuele en relevante bronnen geraadpleegd, waaronder www.telmee.nl en diverse atlassen.

Resultaten

De te slopen schuren zijn gesitueerd in een agrarisch landschap, waarvan veel van het oorspronkelijke coulissenlandschap nog bewaard is gebleven. Achter de eerste schuur is een plas aanwezig.

De eerste schuur bestaat uit twee delen. In de ene helft bevinden zich paardenstallen, en zal niet gesloopt worden. Het te slopen deel beslaat een opslagruimte voor allerlei materialen. Daarnaast is een kleine hooizolder aanwezig. De muren zijn opgebouwd uit houten planken, het dak uit golfplaten. Er bevinden zich grote openingen in de wand, waardoor dit deel van de schuur erg tochtig is. Er is naast de kleine hooizolder, geen vliering aanwezig.

De tweede schuur is duurzamer gebouwd, en bestaat uit een bakstenen muur met een spouw, en een dak van asbestplaten. Het interieur bestaat uit paardenstallen, die deels niet meer gebruikt worden. In figuur 2 wordt een impressie gegeven van de twee schuren.

Figuur 2. Impressiefoto's van het plangebied. Boven schuur nr. 1 en onder schuur nr. 2 (foto's Buro Bakker).

Flora

Beschermde flora is niet aangetroffen en wordt ook niet verwacht. Geschikt biotoop ontbreekt hiervoor.

Vogels

In de eerste schuur was ten tijde van het veldbezoek een Winterkoning bezig met nestbouw. Nesten van de soort zijn lang niet altijd goed vindbaar. Ook andere soorten als Witte kwikstaart, Zwarte roodstaart of Spreeuw kunnen nestelen in de schuur. In de tweede schuur zijn nesten aanwezig van Boerenzwaluw. Ook is er nestgelegenheden aanwezig voor eerder genoemde soorten.

Sloopwerkzaamheden die uitgevoerd worden tijdens het broedseizoen kunnen leiden tot verstoring of vernietiging van nesten. Broedende vogels zijn strikt beschermd en mogen niet verstoord worden. De werkzaamheden dienen daarom in eerste instantie buiten het broedseizoen plaats te vinden. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot half juli.

Vleermuizen

De levenswijze en ecologie van vleermuizen (een zeer trage voortplanting, hoge concentratie van vleermuizen in de verblijfplaatsen en langjarig gebruik van deze verblijfplaatsen) maakt ze erg kwetsbaar voor ruim-

telijke ingrepen als sloop van gebouwen waar zich verblijfplaatsen in bevinden. Alle in Europa voorkomende vleermuizen zijn daarom strikt beschermd onder de Europese Habitatrichtlijn en de daarvan afgeleide Flora- en faunawet. Aantasting van vleermuizen en hun functionele leefgebied is niet toegestaan. Ook het aantasten van de functionaliteit van hun verblijfplaatsen (de vaste verblijfplaats) is verboden. Alle tot het netwerk behorende verblijfplaatsen gelden als vaste verblijfplaats, ook als ze op een bepaald moment niet worden bewoond: een zomerverblijf is ook in de winter beschermd. Voor vleermuizen kan geen ontheffing van de Flora- en faunawet worden verkregen. Schade aan vleermuizen moet daarom dus te allen tijde moet worden voorkomen om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen.

Kader 1: Beknopte beschrijving van de ecologie van vleermuizen

Vleermuizen zijn nachtactieve en insectenetende zoogdieren. Afhankelijk van de soort, verblijven vleermuizen overdag in bomen of in gebouwen. Doordat vleermuizen tot wel dertig jaar oud kunnen worden, ontwikkelen ze tradities. Ze zijn daardoor erg gevoelig voor veranderingen in hun leefgebied.

Vleermuizen volgen een vaste jaarcyclus. Afhankelijk van het weer houden vleermuizen van oktober tot maart winterslaap in een winterverblijf. Na de winterslaap verblijven vleermuizen vaak tijdelijk in kleine groepen in tussenverblijven. Vanaf mei verzamelen de vrouwtjes zich in kraamkolonies en worden de jongen geboren en gezoogd. Een vrouwtje krijgt meestal maar één jong per jaar. De mannen leven dan gezamenlijk of solitair in zomerverblijven. In augustus, wanneer de jongen min of meer zelfstandig zijn, breekt de paartijd aan. De grote kolonies vallen dan meestal uiteen. Mannetjes van een aantal soorten bezetten tijdens de paartijd een verblijfplaats binnen een territorium, van waaruit ze vrouwtjes aantrekken om mee te paren. Afhankelijk van het weer zet dit door tot september of oktober, waarna vleermuizen weer naar hun winterverblijf vertrekken.

Gedurende een jaar maken vleermuizen dus gebruik van verschillende soorten verblijfplaatsen. Deze verschillende typen verblijfplaatsen kunnen zich in een netwerk van verschillende gebouwen kunnen bevinden, maar ook in één en hetzelfde gebouw. Dit heeft te maken met het feit dat elk type verblijfplaats een ander microklimaat vereist. De plek in een gebouw waar zich bijvoorbeeld een kraamverblijfplaats kan vormen, moet flink kunnen opwarmen en gedurende de nacht ook warm blijven. Voor een winterverblijf moet het microklimaat heel stabiel en vochtig zijn. Een gebouw kan dus meerdere functies tegelijk vervullen.

De eerste schuur is ongeschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. De ruimte is te tochtig en bevat geen plekken waar vleermuizen zich kunnen bevinden.

Dit geldt niet voor de tweede schuur. Er zijn potenties voor verblijfplaatsen in de spouwmuur. Deze is goed door vleermuizen te bereiken door verschillende scheuren in de muur, via de bovenzijde van de muur en via verschillende stootvoegen en andere ventilatiegaten. Ook bevinden zich goede mogelijkheden in de scheuren in de muur zelf, in de kieren tussen kozijnen en de muur, en achter de daklijst. Ook kan eventuele ruimte tussen de dakisolatie en de asbestplaten gebruikt worden. Deze potentiële plaatsen zijn weergegeven in figuur 3.

Om inzicht te krijgen over het gebruik van de schuur door vleermuizen, is een vervolgonderzoek noodzakelijk. Onderzoek naar vleermuizen vindt plaats volgens een vast protocol, dat in 2009 is vastgesteld door de GaN. Een onderzoek volgens dit protocol garandeert juridische zekerheid. In een viertal onderzoeksronden gedurende het zomerhalfjaar worden alle belangrijke gebiedsfuncties voor vleermuizen onderzocht. Hiervoor worden de onderzoeksronden verdeeld over de fasen in de cyclus van vleermuizen, waarbij de eerste

ronde uiterlijk in juni moet worden uitgevoerd. Om geen vertraging op te lopen, is het van belang dat in een zo vroeg mogelijk stadium van een project, een vleermuisonderzoek wordt uitgevoerd.

Figuur 3. Enkele voorbeelden van de vele mogelijkheden voor vleermuisverblijfplaatsen in schuur nr. 2.

Het vleermuisonderzoek zal zich richten op Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger, zoals tabel 1 laat zien.

Funcie →	Winterverblijfplaats	Tussenverblijfplaats	Kraanverblijfplaats	Zomerverblijfplaats	Paarverblijfplaats	Vliegroutes	Foerageergebied
Soort							
Gewone dwergvleermuis <i>Pipistrellus pipistrellus</i>		x	x	x	x		
Laatvlieger <i>Eptesicus serotinus</i>		x	x	x	x		

Overige zoogdieren

Tijdens het veldbezoek is gericht onderzoek verricht naar sporen van Steenmarter. Deze zijn niet aangetroffen. Daaruit kan afgeleid worden, dat in geen van beide schuren een verblijfplaats van deze soort voorkomt. Ook andere strenger beschermde soorten komen niet voor. Het plangebied biedt hiervoor geen biotoop. Wel kunnen een aantal licht beschermde soorten als Bosmuis en Huisspitsmuis aanwezig zijn. Dit zijn algemene diersoorten waarvan de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor deze soorten geldt een algehele vrijstelling en vervalt de ontheffingsplicht. Op deze soorten is wel de zorgplicht van kracht (artikel 2 Flora- en faunawet). De zorgplicht bepaalt dat men wilde planten en dieren zo min mogelijk schade dient te berokkenen.

Amfibieën en vissen

De plas achter de eerste schuur zal niet worden aangetast bij de sloop. De eerste schuur biedt mogelijk overwinteringmogelijkheden voor de Gewone pad. Dit is een licht beschermde soort waarvan de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor deze soorten geldt een algehele vrijstelling en vervalt de ontheffingsplicht. Op deze soorten is wel de zorgplicht van kracht (artikel 2 Flora- en faunawet). De zorgplicht bepaalt dat men wilde planten en dieren zo min mogelijk schade dient te berokkenen.

Voor andere soorten amfibieën of vissen ontbreekt geschikt biotoop.

Reptielen

Reptielen zijn gebonden aan structuurrijke gebieden met een ijle vegetatie. Die vegetatie moet voldoende schuilmogelijkheden bieden. En de plek moet snel opwarmen en voldoende open zijn om te kunnen zonnen. Een schuur voldoet niet aan de biotoopeisen van reptielen. Hun voorkomen kan daarom uitgesloten worden.

Overige soorten

Krachtens de Flora- en faunawet beschermde insecten en andere soorten zijn veelal gebonden aan een specifiek biotoop. Het plangebied is niet geschikt voor deze soorten. Het voorkomen van andere beschermde soorten kan daarom uitgesloten worden.

Conclusies

Op basis van deze ecologische quickscan kan het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen in de tweede schuur, niet worden uitgesloten. Voorafgaand aan de sloop van deze schuur, is aanvullend onderzoek volgens het vleermuizenprotocol noodzakelijk.

Bij de sloop moet daarnaast rekening gehouden worden met het broedseizoen. Sloopwerkzaamheden moeten plaatsvinden voor of na het broedseizoen, dat globaal loopt van half maart tot half juli.